

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 6:03, leidžia: Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540
VOL. LV

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Chicago, Ill. — Pirmadienis, rugpjūčio-August 19 d., 1974 m.

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

Kaina 15c

195

NAUJAS TERORO SPROGIMAS LOS ANGELES

TURKAI UŽĖMĖ TREČDALĮ KIPRO

Graikų demonstracijos prieš Ameriką

NICOSIA. — Kipro saloje Turkijos kariuomenė 12 kartų suaužė karo paltubas, praneša Kipro salos graikų sluoksniui. Turkų pasistūmėjimą netoli Nicosijos miesto matė ir Chicago Tribune korespondentas Arthur Veysey, aprašęs savo laikraštyje graikų tankų dvikovą su turkų artilerijos baterija. Turkų tikslas buvęs atkirsti Pyroi kaimą ir perkirsti kelią iš Nicosijos į Lanarčą. Turkai abu užsimojimus įvykdė.

Turkijos gynybos ministeris Hasan Esat Isik pareiškė korespondentams, kad Kipro saloje Turkija turi 40,000 kareivių. Turkijos štabo viršininkas gen. Semih Sancar pridėjo, kad Kipro kovose su graikais turkų kariuomenė turėjo 250 žuvusių ir 550 sužeistų kareivius.

Šiuo metu Turkija turi užėmusi šlauninę Kipro salos dalį, apie trečdalį visos teritorijos, kur gyvena daugiau turkų tautybės kypričių. Vietiniai graikai negali pasipriešinti turkų invazijos jėgoms, o Graikija atvirai prisipažino, kad ir jos jėgos negali padėties pakeisti. Graikijos vyriausybė kaltina dėl Kipro pralaimėjimo Jungtines Tautas, Natą valstybes ir, daugiausia, Ameriką. Graikų vyriausybė neslepia savo nusivylimo sąjungininkais. Demonstracijos prieš Ameriką sutraukė dešimtis tūkstančių graikų Atėnuose ir kituose Graikijos miestuose. Buvo sugrąžinti keturi amerikiečių automobiliai. Amerikiečiai turistai bijo išeiti iš viešbučių, kad nenukentėtų nuo piktų graikų.

Kipro epizodas pažeidė graikų tautinę saviragą ir metė nemažą dėmę ant buvusios karinės diktatūros, kurią dabartinė civilijų vyriausybė kaltina dėl nepasiruošimo pasipriešinti turkams Kipro saloje. Graikai su pranta, kad karas su turkais būtų neįmanomas, nes Turkija turi tris kart daugiau reguliarios kariuomenės, dvigubai didesnę aviaciją ir nemažesnę už graikų karo laivyną. Pati Kipro sala yra tik 120-150 mylių nuo didžiųjų Turkijos kariuomenės bazų, kada nuo Graikijos Kipras yra 550 mylių ir 250 mylių nuo graikų Rhodes salos.

Kipro salos įvykiai dar kartą parodė Jungtinių Tautų bejėgiškumą išlaikyti taiką Kipre. Nors ten jau daug metų laikoma daug dainuojanti "taikos" kariuomenė, ji buvo visiškai bejėgė apginti salos prezidentą Makarijų nuo graikų sukilimo ir dar mažiau pajėgi sulaukinti turkų invazijos. Pajėgus JT saugumo tarybos rezoliucijos buvo Turkijos ignoruojamos ir neturėjo jokios įtakos į turkų planų įgyvendinimą.

A. Jenner pataria kaltinti Niksoną

Chicago adv. Albert Jenner buvęs respublikonų teisinis patarėjas, siūlo apkaltinti ir teisti buvusį prezidentą Niksoną dėl veiksmų prezidentūroje.

Adv. Jenner yra įsitikinęs, kad toks elgesys bus pavyzdys kitiems prezidentams. Jie patys nebandys laužyti krašto įstatymų ir nebandys slėpti faktų nuo kongreso komitetų ir prokuratūros.

Prokuroras Leon Jaworski yra pasiryžęs traukti teisman buvusį prezidentą Niksoną, bet jis nėra tikras, ar vyriausybė norės dabar kelti tokia bylą.

IŠ VISO PASAULIO

CHICAGO. — Kelinta diena Chicago vakarinio miesto dalis užuodžia labai nemalonų kvapą ar, kitais žodžiais, smarvę. Ir policija, ir miesto administracijos pareigūnai ir EPA (Aplinkos apsaugos įstaigos) valdininkai negali rasti iš kur ta oro tarša sklinda. Pagaliau surado — oro smardintoja esanti International Harvester Works įmonė prie North Ave. ir Manheim Rd. Dabar EPA pareiškė, kad ji teismo keliu priversti Gerkus nebesmardinti.

LOS ANGELES. — Apie 8,000 Pietinės Kalifornijos greitojo tranzito autobusų šoferių, deryboms dėl algų pakėlimo nutarė, pirmadienį išėjo į streiką.

MASKVA. — Kalbėdamas Wisconsinso ūkininkų susirinkime, žemės ūkio sekretorius Earl Butz kritikavo amerikiečių mitybos papročius, kuriuos planuoja ir įgyvendina įvairių gaminių reklamotojai. Madisono gatvės Yorke garsinimo agentai. Butz pasakė, kad pienas yra pigiausias ir sveikiausias gėrimas. Daugelis amerikiečių dejuoja, kad tenka už kvortą mokėti 43 centus, tačiau jie nieko nesako mokėdami už alaus kvortą 80 centų ar už įvairias "kolas" 65 centus už kvortą, pasakė Butz.

WASHINGTON. — Buvusio prezidento Richardo Nixono dokumentai visuomenei nebus prieinami iki 1985 m. sausio 1 d. Taip patvarkė pats Nixonas, pasitraukdamas iš pareigų.

DAR ES SALAAM. — Portugalijos užsienio ir kolonijų ministrai pradėjo pasitarimus Tanzanijoje su Mozambikos sukilėlių vadais apie tos kolonijos nepriklausomybės klausimus.

ČIKAGA. — Prezidentas Fordas pirmadienį pasakys kalbą Čikagoje Užsienio Karų Veteranų suvažiavime. Tai pirmas naujojo prezidento vizitas Čikagoje, kurioje jis anksčiau yra daug kartų viešėjęs. Kartu tai yra pirmas Fordo kaip prezidento išvažiavimas iš Washingtono.

RIO DE JANEIRO. — "Didžiojo Traukinio Plėšimo" dalyvis Ronald Biggs, kurio Anglijoje laukia kalėjimo bausmė — 28 metai. Brazilijoje tapo 8 svarbiu berniuko tėvu. Dabar Brazilijos vyriausybė jo nedeportuos, nes jis yra Brazilijos piliečio tėvas. Biggs su kitais plėšikais pagrobė iš Britanijos traukinio 1963 m. 6 milijonus dolerių.

WASHINGTON. — Senatorius Vance Hartke, dem., iš Indianos, ragina prezidentą Fordą oficialiai pasmerkti Prancūzijos atominį ginklų bandymus atmosferoje.

WASHINGTON. — Sulaukęs 75 metų, mirė buvęs JAV senatorius Karl Mundt, žinomas kovotojas prieš komunizmą. Jis sirgo jau nuo 1969 metų gauto širdies priepuolio.

Susirūpinęs Nato sekretorius Joseph Luns. Graikijos — Turkijos konfliktas neigiamai paveikė Nato organizacijos pietinį sparną.

Sunaikinti kaimai — tik muziejuose

Lietuvoje įsteigtas ir birželio 21 d. atidarytas "Liaudies buities muziejus". Muziejus įsteigtas ties Naujosiomis Rumiškėmis, kur į Kauno marias įsilieja Pravienos upelis. Kaip Valstiečių Laikraštis birželio 25 d. rašo, ten esanti nepaprastai graži vieta.

Muziejus reikalui skirtame 200 ha žemės plote pridėjo senųjų kaimo sodybų — jau esančių žemaičių kaimelių, nors kol kas esą įrengtos tik septynios sodybos.

I šį muziejų norima sutraukti kuo daugiau originalių kaimo sodybinių pastatų, kurie rodytų lietuvių liaudies praeities architektūrinę kūrą. Dabar vieniškiems griauant, yra didelis senųjų statybų pasirinkimas. (E)

Dr. Geručio paskaita

Vakarų Vokietijos Rytprūsių Sąjungos (Landsmannschaft) savaitraštis "Ostpreussenblatt" per du numerius ištiesai pasakė dr. Alberto Geručio (Berne) paskaitą tautų apsisprendimo teisės su laisvumą iš Sovietų Sąjungos puses Baltijos kraštuose. Autorius paskaitą skaitė žmogaus teisių ir tautų apsisprendimo konferencijoje Luzernoje šių metų kovą mėnesį. (E)

Australija žino kas yra Sovietai

PERTH, Australija. — Australijos darbo užmies antrą kartą sutrukdė jauno ruso smuiktininko pabėgimo grįžimą ar grąžinimą į Sovietų Sąjungą, bet esą neaišku, ar jis nori politinio pabėgimo prieglaudos statuso. Pabėgėlis Georgij Ernoletko, 19 metų amžiaus, paskutinę minutę buvo sulaukytas nuo lipimo į lėktuvą skridimui į Sovietų Rusiją, kadangi buvo įrodyta, kad jis nenori grįžti.

Australijos Radijo Komisijos žurnaliste Judy Bateman laiku atskubėjusi į aerodromą pareiškė turinti į juostelę užkorduoti su Ernoletka pasikalbėjimą, kur jis pasisakė nenoris grįžti į Sovietus.

Svetimi laivai

Klaipėdos uoste dabar stoviniuoja ir 109 pasaulio uostus plaukioja 32 sovietiniai rusiškais vardais pavadinti laivai, kaip tai: N. Jarošenka, A. Archipov, V. Favorski, A. Grechov, P. Krovsk, Podolski, I. Riabov, Priozerski, Jelec, Pravda.

Komjaunimo tiesa (1974.7.20) šį Klaipėdos uoste esantį laivą vadina "Lietuvos prekybinių laivynas. Deja, nėra nė vieno lietuviško vardo. (E)

Episkopų vyskupai nepripažįsta moterų

Episkopų Vyskupų Rūmai savo dvi dienas trukusioje konferencijoje 128 balsais prieš 9 nutarė vienuolikos moterų įšventinimą į kunigus skaityti negaliojančiu, taip pat nutarė "cenzuruoti" tuos keturis vyskopus, kurie Philadelphiaje liepos 29 dieną jas įšventino. Konferencijai pirmininkavęs vyskupas John Allin perspėjo tas 11 kunigų nemėginti eiti kunigų pareigas, nes būsimos sudraustos lygiai kaip ir tie keturi vyskupai, kurie jas įšventino ir tuo žygiu esą sulaužė bažnyčios įstatymus.

Kunigės nusistatę nepasiduoti. Ms kunigė Carter Heyward, kalbėdama visų 11 vardu, pareiškė: "Mes pačios žinome, kad esame teisėtai įšventintos" ir nuo kiekvienos priklausos apsispręsti kada ir kaip pradėti savo pareigas, o vienuolė sesuo Bozarth-Campbell pastebėjo: "Atsakydamas mus ordinuoti, bažnyčia tuo būdu skelbia, kad būti moterimis yra prigimtas trūkumas... Vyskupų Rūmai dar nėra patį Episkopų bažnyčia, o tik viena pusė; ji susideda iš dviejų kambarių. Tad kokiu autoritetu pasiremama ta pusė drįsta spręsti tokį rimtą klausimą?"

Tie patys vyskupų rūmai prieš metų mažą balsų daugumą buvo nutarę moteris ordinuoti, bet tas nutarimas atmetas praėjusį rudenį Louisville įvykusioje general. konvencijoje.

Australų opozicija smerkia išsišokimą

Australijos spauda gana griežtai pradeda pasisakyti prieš savo vyriausybės politiką Rusijos atžvilgiu, kai ji Lietuva, Latvija ir Estiją pripažino esančias Sovietų Sąjungos jurisdikcijai. Š. m. rugsėjo 5 d. Melbourne dienraščiai "The Age" ir "The Sun" rašo, kad opozicijos lyderis Mr. Snedden pasiūlytų minist. pirm. Gough Whitlam dešimt klausimų ir paprašęs jam duoti į tuos klausimus atsakymus: kada, kodėl, kas ir t. t. sovietinė Baltijos valstybių aneksija nutarė pripažinti?

Tas pats "The Sun" dienraštis rugpjūčio 6 d. įdėjo ilgą Dauglas Wilkie straipsnį, labai kritiškai analizuojantį minėtą vyriausybės nutarimą. Čia miniama: ar tai dėl to, kad tarp Rytų ir Vakarų kabaš politinis atoslūkis, pripažįstantis sovietų branduolinės energijos pranašumą, JAV pasirodymą finansuoti sovietinę technologiją ir tuo pripažinti didesnę sovietų hegemoniją Rytų Europoje? Klausima ar tai jau esąs metas Australijai rodyti savo "realistinę" politiką, kai NATO valstybės nežadancios dėl Baltijos valstybių aneksijos pripažinimo pasekti Australijos pavyzdžiu? Ar reikėję jai pirmajai išsišokti? (E)

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

NAUJA BOMBA SUGRIOVĖ SANDĖLĮ

Dar laukiama dvylikos sprogimų

LOS ANGELES. — Šeštadienio naktį didžiulis sprogimas visiškai sugriovė Los Angeles mieste, prekybos-pramonės rajone, didelį Star Trucking Co. sandėlį, 500 pėdų ilgio ir 500 pėdų platumo pastatą. Sprogimas sukėlė gaisrą, kuris uždegė greta stovinčius keturis namus. Virš 100 ugniagesių ilgai vargo, kol sustabdė ugnies išsiplėtimą. Sprogimas įvyko apylinkėje, kur šeštadieniais nebūna daug praeivių, todėl sužeistų skaičius nedidelis. Daugiausiai sužeisti buvo paliesti sprogimo išduzusių langų stiklų. Sprogimas buvo girdimas už 30 mylių, aukštai iškilusios liepsnos ir dūmai matėsi už daug mylių.

Sprogimas įvyko vos 6 valandos po to kai į Los Angeles Herald Examiner redakciją paskambino nežinomas vyras ir pranešė, kad jis atideda savo trečiosios bombos sprogdinimą. Paslaptį sprogintojas, pasivadinęs Isaac Rasim pavarde, žada susprogdinti mieste tiek bombų, kiek yra raidžių "Aliens of America" žodžiuose. Kiekvienai raidei mieste bus parinktas rajonas, kurio pavadinimas prasideda ta pačia raide. Dėl šio tokio plano Los Angeles policija pavadino piktadarį "Alphabet Bomber" vardu. FBI detektyvai ir išdo departamento agentai padeda vietinei policijai aiškinti pastarusius sprogimus.

Ugniagesių vadovybė neabejoja, kad sandėlio sprogimas įvyko nuo bombos, nors gaisrą padidino ir sprogimo stiprumą paaiškina sandėlyje buvę vandensilio peroksidai buteliai. Policija spėjo, kad paskutiniai teroro veiksmai yra sergančio fanatiko darbas. Jis grąsina "rašyti krauju teroro grupės vardus visoje Amerikoje".

Buenos Aires leidžiamas ispanų kalba Eltos biuletenis "Noticiero de los Países Bálticos" birželio mėn. numeris. Turinys: Lietuvos ir Estijos 56 nepriklausomybės paskelbimo metinių prisiminimas; Kiek vertos sutartys su sovietais; Skaudūs prisiminimai (apie masines deportacijas) Latvijos prisiminimai iš sovietų priverstinio darbo stovyklos; 1941 m. lietuvių sukilimas ir Laikinoji Vyriausybė; Europos Saugumo Konferencija ir Baltijos valstybės; Solženecynas ir Baltijos valstybės; Vliko kreipimasis į Tarptautinę Parlamentarų Konferenciją Lietuvos bylos klausimu; Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 8 ir 9; Komunistai ir trotskistai Peris Mr. Snedden pasiūlytų minist. pirm. Gough Whitlam dešimt klausimų ir paprašęs jam duoti į tuos klausimus atsakymus: kada, kodėl, kas ir t. t. sovietinė Baltijos valstybių aneksija nutarė pripažinti?

Tas pats "The Sun" dienraštis rugpjūčio 6 d. įdėjo ilgą Dauglas Wilkie straipsnį, labai kritiškai analizuojantį minėtą vyriausybės nutarimą. Čia miniama: ar tai dėl to, kad tarp Rytų ir Vakarų kabaš politinis atoslūkis, pripažįstantis sovietų branduolinės energijos pranašumą, JAV pasirodymą finansuoti sovietinę technologiją ir tuo pripažinti didesnę sovietų hegemoniją Rytų Europoje? Klausima ar tai jau esąs metas Australijai rodyti savo "realistinę" politiką, kai NATO valstybės nežadancios dėl Baltijos valstybių aneksijos pripažinimo pasekti Australijos pavyzdžiu? Ar reikėję jai pirmajai išsišokti? (E)

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

MONTREALIS, Kanada. — Tarptautinės Vairuotojų (Teamsters) unijos pirmininkas Frank Fitzsimmons pareikalavo visiskai įšaldyti algas, kainas, palūkanas ir dividendus. Spaudos reporteriams jis pasakė, kad jis įšaldymo reikalauja ir "viršūnių" mitinge, kurį prezidentas Fordas prižadėjo suaukšti.

PABALTIJOS VALSTYBĖS ARTIMESNĖS VAKARAMS, NEGU RYTAMS

Sovietų Sąjungos pažeistoji jų apsisprendimo teisė

Sis straipsnis "Dem Western Naeher als dem Osten" yra atspausdintas vokiečių laikraštyje Abendpost 1974 m. liepos 10 d. numeryje. Nepasirašęs autorius objektyviai ir vaizdžiai aprašo nesvarias politines sukybes ir smurtą Sovietų Sąjungos padarytą ir daromą Pabaltijo tautoms. Straipsnio vertėjas V. Z. originalo fotokopija ir tinkama lydrasti pasiuntė Australijos vyriausybės, protestuodamas prieš rusų aneksijos pripažinimą. Vertėjas prašo neapgalvotą Australijos politinę klaidą, galinčią turėti likmines reikšmes padidinti Australijai, skubiai atsisakyti. Turint galvoje dvi rivalizuojančias jėgas — Raudonąją meškę ir raudonąjį slibną — laisvajam pasauliui užvaldyti, gali atsitikti, kad austrų bumerangas, paleistas Pabaltijo valstybėms sužlugdyti, gali grįžti į kol kas laisvą Australiją. N. Red.

1919 metų pradžioje taip pat buvo užinteresuoti, kad Lietuvos sostinė (Vilnius), taip pat ir Latvijos sostinė (Ryga) patektų į Raudonosios armijos rankas. Ir didelė Estijos dalis jos buvo užimta. Užimtos vietose buvo sudarytos vietinės bolševikų vyriausybės. Sovietų valdžia paskubėjo tuoj pripažinti šias tariamas raudonas vyriausybes. Jos reprezentavo, tariant bolševikiniu žargonu, "dirbančiuosius", ir tik jie, jų nuomone, galėjo apsispręsti teisę naudoti.

Tokių būdu 1919 metų pradžioje atsirado tų trijų Pabaltijos valstybių plėtose, greta tautinių vyriausybių, taip vadinamos vietos Sovietų vyriausybės, kurios viešai Rusijos Sovietų buvo remiamos ir, tik gelbstint Raudonąją Sovietų armiją, galėjo išsilaikyti. Galop, sunkiausiose apstovose pavyko šioms tautoms suorganizuoti savas kariuomenas. Jos gavo gana apręžtą pagalbą iš vokiečių dalinių, nes vokiečiai

1920 METŲ SUTARTYS.

Sovietų Rusija, vidaus karų ir visiško subyrėjimo grasoma, buvo priversta su karus laimėjusiomis mažomis Pabaltijo valstybėmis padaryti paliaubas ir jų atsiradimą pripažinti. Pirmoji Estija, kuri 1920 m. vas. 2 d. pasirašė su Sovietų Rusija taikos sutartį. 1920 metų liepos 20 d. sekė taikos sutarties sudarymas su Lietuva ir

rugpj. 11 d. buvo pasirašyta Sovietų Rusijos taikos sutarties su Latvija. "Stebuklas prie Vyslos" 1920 metų vasarą išsprendė Lenkijos likimą (ir gal būt taip pat ir Pabaltijos valstybių). 1921 m. kovo 18 d. buvo pasirašyta Maskvos su Varšuva taikos sutartis.

Griežto pasipriešinimo ir laisvės troškimo pasąkoje 1919 — 1920 metais Sovietų Rusijos puolimai buvo atmušti ir šikūnė laisvos valstybės: Suomija, Estija, Latvija, Lietuva ir Lenkija. Nėra abejonės, kad skelbimas savarankumo trijų Pabaltijos respublikų buvo tikroji šių tautų laisvos apsisprendimo išraiška. Tuom jie įrodė tvirtą valią paskelbtas nepriklausomybes įgyvendinti ir atremti kėslus jų laisvei sužlugdyti. Šių tautų pilnoje laisvėje susikurti Steigiamieji susirinkimai patvirtino tų valstybių savarankumą. Jos dėjo pastangų su visomis valstybėmis, taip pat ir su kaimynine Sovietų Rusija, kitaip Sovietų Sąjungai, palaikyti gerus santykius.

Juosta, kuri supo vakarines Sovietų Sąjungos ribas, kartais vadinama "acordon sanitaire". Pabaltijo valstybių vyriausybės visą laiką stengėsi būti ne užtvara, bet tiltu. Jų uostai buvo laisvi visoms valstybėms, jų geležinkeliai palaikė susisiekimą tarp Rytų ir Vakarų.

Jie visur ėmėsi iniciatyvos, kuri turėjo tarnauti taikai. Taikos sutartyse Sovietų Sąjungai atsisakė laisvai (savarankiškai) "visiems laikams" nuotiesių, kurias carų Rusija savo laiku Pabaltijo valstybėms drauge su Sovietų Sąjungą buvo narias Tautų Sąjungos, kurios paktai karus niekino. Jos pasirašė drauge su kitomis 63 valstybėmis, tarp jų ir Sovietų Sąjunga, Kelogo — Briando paktą, kuris karus, kaip valstybių politikos įrankį, pasmerkė. Jos sudarė šaltūninius nepuolimo paktus su Sovietų Sąjunga. Visi Sovietų Sąjungos kaimynai (Rumunija, Lenkija, Lietuva, Latvija, Estija, Turkija, Persija ir Afganistanas) pasirašė 1933 m. su Maskva agresijos definiciją (apibūdinią). Sis susitarimas — smulkmeniška aptarė visas numatomas agresijos formas.

Ryšių su tuom, bus labiausiai aktualu pacituoti (ištraukti) iš įžangos susitarimo, tuo labiau, turint prieš akis dabar vykstančią Zenevoje europėjų ne Konferenciją saugumo ir bendradarbiavimo reikalui. Dalyviams šios Konferencijos, ne išskiriant Sovietų Sąjungos, šiandien šios įžangos turinys turėtų būti pagrindu, kas jau 1933 metais, lygiai prieš 40 metų, buvo juodu ant balto išdėstyta:

"... Estimant nécessaire, dans l'intérêt de la sécurité générale, de définir de manière aussi précise que possible l'agression afin de prévenir tout prétexte pour sa justification. Constatant que tous États ont également droit à l'indépendance, à la sécurité, à la défense de leurs territoires, et au libre développement de leurs institutions.

Animés du désir, dans l'intérêt de la paix générale, d'assurer à les peuples l'inviolabilité du territoire de leurs pays.

Jugeant utile, dans l'intérêt de la paix générale, de mettre en vigueur leurs pays des règles précises définissant l'agression, en attendant que ces dernières deviennent universelles..." ir taip toliau ir taip toliau. Prieš 40 metų pasirašyti teisės pagrindai savo aktualumo neprarado.

Ar taikos sutartyse pareikštas Sovietų Sąjungos atsisakymas nuo Pabaltijo teritorijų buvo nuosirdus? Ar skaitlingi taikos pažadai buvo tikri? Ar parašai padėti sutartyse, iš tikrųjų su valia iškilmingų susitarimų buvo suderinti? Ar

gal tai buvo tik "atsikvėpė ir dėt to Raudonosios Armijos", rusų "peredyka", jos buvo užpulta. Kaip užpuolė Sov. Sąjunga buvo iš Tautų Sąjungos išmesta.

Išjungus Lenkijos užgrobtas rytines sritis ir privertus įvesti 9 karo garnizonus į Suomijos teritoriją, Maskva paskubėjo tuo laiku kai Vokiečių armija pralaužė Maginot liniją ir užėmė Paryžių, suduoti antrą smūgį Pabaltijo valstybėms. Maskva, prisidengdama nepagrįstais, išgalvotais pretekstais, patiekė 1940 m. birželio mėn. 20 d. 24 valandų ultimatyvų reikalavimą ir tuo pat laiku Sovietų divizijos užplūdo tris šalis, be to dar Rumunijos provinciją Besarabiją.

Gaila, tai pamiršo ne tik Vakarai, bet ir pačios tiesioginiai paliestos tautos, būtent, jie pamiršo vieną įvykį, kuris ištiko naktį gruodžio mėn. 1 d. 1924 m. Talline (Revely). Šaukiant Estijos komunistų apgaulės būdu mėgino įsitvirtinti, jėgos būdu užgrobti nors ke- lioms valandoms valdžią, nes "broliška pagalba" artimanai Leningrade buvo paruošta. Sukilimas nepavyko, bet tas parodo, kad Kremlius buvo viskam pasiruošęs.

Praėjo 15 metų, Maskva savo tikslus dengė, bet jų neatsižadėjo. Juos siekti pagalbejo Vokietijoje atsiradęs nacional-socializmas, ginklų žvangėjimas Berlyne. Po Muencheno, po Čekoslovakijos užpuolimo, galop, sujudo to laiko Vakarų Europos Didžiosios valstybės, ieškoti galimybių tolimesnį Vokietijos nacių ekspansiją su- laikyti. Į šį priešnacinį frontą turėjo ir Sovietų Sąjunga įsijungti. Prasidėjo Vakarų valstybių igaliotinių ir Sovietų Maskvos derybos. Jau tuomet Kremlius pareiškė savo ypatingas užgaidas į Pabaltijo valstybes ir į leidimą žygiuoti per Lenkiją. Vakarai nepanorėjo cinikiškiems reikalavimams pri- tarti.

Šio padėty Kremliaus vadai kreipėsi į daugiau žadancius — nacius. Mano karta pergyveno didelį netikėtumą, kai Ribbentropas nusukubėjo į Maskvą ir ten 1939 m. rugpj. mėn. 23 pasirašė nepuolimo sutartį. Ke- lias į Antrąjį pasaulinį karą buvo išlygintas ir Maskva jam vartus atkėlė.

Kas tuo laiku nebuvo žino- ma, ar tik galima buvo spėlio- ti, buvo pasirašyta ta pat data (priedu) slapta sutartis, kurioje komunistinė Rusija su na- cional-socialistine Vokietija su- tartis jas skiriančias valstybes pasidalyti į jų įtakų sferas. XIX šimtmečio imperialistinių valstybių pavyzdžiu pasidalinimo Afrikos kolonijų, Kremliaus ir Wilhelmsstrasse — susitarė, kad siena tarp Lietuvos ir Latvijos sudarys įtakų sferos ribą Sovietų Sąjungos su Vokietija. Ki- tais žodžiais — Lietuva palie- ka Vokietijos žinioje, Latvija, Estija ir Suomija palieka So- vietų Sąjungai. Maskva akty- viai prisidėjo prie nukariautos Lenkijos pasidalinimo.

1939 metų rugsėjo mėn. 28 d. įvyko antras slaptas susitari- mas tarp Maskvos ir Berlyno. Mainais už Liublino sritį, da- bar visa Lietuva perėjo į So- vietų įtakos sferą ir čia Krem- lius sutiko už Lietuvos pagrabi- mą sumokėti 75 milijono do- lerių rankpinigį, lygiai tokią pat sumą kadaise J. A. V. su- mokėjo carų Rusijai už Alas- ką. Vargu ar galima rasti mo- dernioje istorijoje labiau ci- niškesnį politinį sandėrį, kokį padarė Maskva su Berlynu.

Dabar Maskva paskubėjo su- tartas prekes įsigyti. Ultima- tyviu reikalavimu visos trys Pabaltijo valstybės buvo pri- verstos sudaryti su Sovietų Sąjunga susitarimus, kurie Maskvai davė teisę įvesti į Pa- baltijo valstybių teritoriją ri- botų skaičių kariškių garnizo- nų.

Tenka prisiminti, kad So- mija Sovietų Sąjungos reikala- vimą įsileisti karo jėgas atme-

gė. Nėra mažiausios abejonės, kad sufabrikuoti rinkimai ir paskelbimas Sovietų respubli- komis yra biauuri žmonių va- lios falsifikacija. Sovietų Są- junga ne tik sulaužė visas su- tartis, sudarytas su Pabaltijo valstybėmis. Ji taip pat biau- riausiu būdu sufalsifikavo pa- minėtų tautų valią (teises), bet dar pravedė gėdingus "rinki- mus" kariškos jėgos ir žiau- riausio teroro sąlygose. Paskel- bimas Sovietų respublikomis nebuvo Pabaltijo tautų jokia laisva valios išraiška. Maskva per savo patikėtinius užarpavo tautų valią. Savo manipuliaci- jomis Pabaltijo tautų apsispre- dimo teisę Maskva biauariausiu būdu sužlugdė.

Iš Sovietų Sąjungos išrem- tasis Nobelio premijos laure- atas Aleksandras Solženecynas savo veikale "Archipelag Gu- lag" aprašo likimą daugelio baltų, kuriuos pats būdamas kacetuose pažino ir tarp jų mi- ni kancias vieno esto, kuris kriminalistų kacetininkų buvo kankinamas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Is Sovietų Sąjungos išrem- tasis Nobelio premijos laure- atas Aleksandras Solženecynas savo veikale "Archipelag Gu- lag" aprašo likimą daugelio baltų, kuriuos pats būdamas kacetuose pažino ir tarp jų mi- ni kancias vieno esto, kuris kriminalistų kacetininkų buvo kankinamas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Toje pat knygoje mes ran- dame kitą aprašymą, būtent pašnekiesius A. Solženecyno su- taip pat tremtiniu — Estijos advokatu Susi. Jis, būsiąti Nobelio premijos gavėją, pir- mą kartą supažindino su Va- karų demokratijos sąvokom, kuriomis buvo paremtas vaka- rų pavyzdžių parlamentarinis gyvenimas.

Autorius savo knygoje pripa- žįsta: "Gal būt ankščiau man niekad nebūtų atėję galvon, pa- žinti Estiją ir jos pilietinę de- mokratiją, dabar aš įtemptai klausiaus jo nuosirdžių 20 metų apsakymų, šios ramios, patiki- mos ir darbščios, mažos tautos, kurios vyrai toki iškilūs, kurios papročiai toki kilnūs ir tvirti. Aš sau tai aiškinau, kad tai pa- reina iš geriausios Europos pa- tyrimų pagrindu sudarytos Es- tijos konstitucijos ir darbų to šimto asmenų — vieno parla- mento sistemos. Aš nežinau ko- dėl man tas viskas pradeda pa- tikti ir kauptis mano patyri- muose".

Vakary pasaulį gerai pažįstas estų advokatas. Susi paveikė, i politinę Aleksandro Solženecyno sampratą. Visos Sovietijos gy- venimo praktikoje niekada ne- įvykęs faktas, tai skundas UNO Generaliniam Sekretoriui. Lie- tuvoje surinkęs virš 17.000 pa- rašų, yra naujas įrodymas, kad Pabaltijo valstybėse gimsta nau- jos vakariečių primenančios prieš Sovietų viešpatavimą ap- raiškos. Skundas su tokia dau- gybe parašų yra veikli demon- stracija, kad Pabaltijo valsty- bių Sovietinė okupacija grie- tai prieštarauja tautų apsispre- dimui. Ar negali po Antrojo Pasaulinio karo daugiau kaip aštuonis metus užtrukęs parti- zaninis karas Lietuvoje, ir Lat- vijoje būti pasakymu (plebis- citu) šių tautų apsisprendimui?

Vertė: V. Zemaitis

J. AUGUSTAITIS ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA

154 psl. knyga.

Kaina \$2.50

Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis pa- ruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti ne- tolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingai- siai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.

J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujiene" darbo valandomis. Kas negali užėti i "Naujiene", tai prašomas persiųsti \$2.50 čekį arba Money Orderį, pridedant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knyga pasiusime.

NAUJIENU RUDENINIS PIKNIKAS

IVYKS SEKMADIENI,

Rugsėjo mėn. 8 d.

POLONIA GROVE

4604 ARCHER AVE. (prie 46-tos gatvės)

Visi lietuviai maloniai kviečiami į "N." pikniką

It's a
question of
maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years.

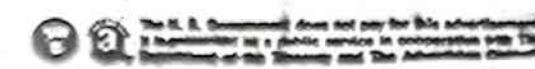
That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't

want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Bonds mature in less than six years. Now 5 Bonds pay 5 1/2% interest when held to maturity of 5 years. 10 months (10 1/2% the first year). Bonds are redeemable at face value, or at a discount. If you cash them in before they mature, you'll get less than you paid for them. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

MINISTERIS TEISINASI DEL ANEKSIJOS PRIPAZINIMO

Šveicarija ir Suomija jau anksčiau pripažino Lietuvos prijungimą prie Sovietų Sąjungos

Praeitą šeštadienio pirmame puslapyje įdėjome žinią apie Australijos užsienio reikalų ministro pareiškimą Australijos senatui. Keliais sakiniiais pažymėjome svarbiausias Australijos valdžios nutarimo mintis. Laikraštis jau buvo paruoštas spaudai. Nenorėjome suvelinti šeštadienio numerio, kad paštas rastų pateisinimo dar didesniais pavėlavimui.

Ministro pareiškimo kopiją paruošė Amerikos Lietuvių Taryba. Matyt, vėlai gavo ir nespėjo laiku redakcijoms išsiųstinėti. Užtat šiandien spausdiname visą gautą tekstą, kad kiekvienas skaitytojas matytų visą pareiškimą su kreivais pasiteisinimais. Štai tas tekstas:

Statement by the Australian Minister for foreign affairs to the Senate on 13th August, 1974

The Australian Government decided last month to accord de jure recognition of the incorporation of the Baltic States into the

USSR. This action was a logical step following the de facto recognition successive Australian Governments have extended for over twenty years.

This decision represented a logical application to these States of the principle the Government has adhered to firmly since it came into Office, that is, the recognition of existing realities in the world whether or not we like or approve of those realities. This policy has been criticised by the Opposition from the beginning — over China, over North Vietnam and over North Korea, though the Opposition conveniently forgets this Government has also recognised the new regime in Chile, a decision which was most emphatically not made without grave thought. All these decisions are consistent one with another, and with the Government's view that one has to recognise and deal with existing realities regardless of ideological preconceptions.

The realities in the Baltic States are quite evident from a number of points of view:

The Baltic States of Estonia, Latvia and Lithuania have been part of the USSR for 34 years. Before 1915, they had formed part of Russian territory for over 100 years. At present they have the status of Republics within the Soviet Federation. It is unlikely that the Soviet Government will grant independence to these territories.

The decision does not place Australia out of step with other countries. Most other Governments of the world recognise the incorporation of the Baltic Republics. Most Governments which recognised the USSR after World War II in effect granted de jure recognition to the Baltic Republics which by then had been incorporated. Nor is Australia the first Western country to recognise the incorporation. Finland and Switzerland also do so.

Recognition will facilitate the carrying out of certain Consular activities, including matters relating to reunion of families and settlement of estates which requires contact with the Governments in the Baltic States. It will also be easier to offer any Consular assistance to the members of the Baltic communities in Australia to visit their family homeland. The Australian Ambassador in Moscow is now able to visit the Republics and observe development there at first hand.

It is instructive to recall the practice of the previous Liberal (Country Party Government on this and related questions. Under its administration, Australian officials in Moscow (but not the Ambassador) and some Parliamentarians had visited the Baltic States. The Leader of the Opposition, when Attorney-General, himself accepted during a debate in Parliament on Extradition Treaties that Estonia, Latvia and Lithuania no longer existed as independent nations, a fact pointed out in another place by the present Prime Minister as long ago as 20th October 1966 (Hansard P. 2037).

The technique was adopted by our predecessors, when in Government, to the forcible annexation by India of Goa. Goa was annexed from Portugal by India in December 1961 by military means. In March 1964, that is some two years and three months later, the Australian Government of the day agreed that Sir James Plimsoll, the then Australian High Commissioner in New Delhi, should pay an official visit to Goa. The Government intended by this decision to convey that Australia recognised India's incorporation of Goa, and before leaving Goa, Sir James made public statements which made this clear. The Australian Government of the day never made any official announcement about Sir James Plimsoll's visit, whether before or after the event. Its attitude nevertheless was the sensible one that while Australia did not approve of the manner of Goa's absorption into India, it had accepted the present realities of the situation.

It is true that NATO countries

Pažįstamas veidas? Taip, tai Caroline Kennedy, buvusio JAV prezidento John F. Kennedy ir jo žmonos Jackie Onassis dukterė, kuri vasaros atostogų metu tarnauja savo dėdės senatoriaus Edvardo (Ted) Kennedy ofice.

GEGUŽINĖS

Laukiamoji Naujienų gegužinė bus rugsėjo 8 d.

Nepriklausomajam Lietuvoj ir dar seniau, gegužinės buvo mėgiamos ir rengiamos visoje Lietuvoje. Vos prašvitus pavasarui ir atšilus orui žmonės verždavosi į gamtą. Gamtoje jie laukę praleisdavo ne tik dirbdami įvairius ūkio darbus, bet ir šventadienių laisvalaikius. Kur nors pamiškės, beržynų gražioje aikštėje, ar medžiūose paskendusiame vienišėdijose dažnai būdavo rengiamos gegužinės.

Gegužinės ypač mėgdavo jaunimas. Ten jie šokdavo, dainuodavo ir prasimanydavo įvairių žaidimų, kaip: lenktynės maišiuose, po porą susirišę kojas, su kiaušiniu šaukšte lenktynės ir kitokių. Kartais kaip ką ir suvaldindavo.

Esant gražiam orui, kai kur gegužinės prasidėdavo jau per vėlykas. Kur nors beržyne jaunimas įrengdavo sūpynes ir ten jau pirmą dieną Vėlykų rinkdavosi iš visos apylinkės. Vėlykos, jei dar nespirdavo skubi sėja, paprastai tęsdavosi tris dienas. Prie sūpynių atsiradavo armonika ir tokios ankstyvos gegužinės paprastai tęsdavosi per visas vėlykas, dar pajvaininant margučių dauzymu, ritinėjimu ir kitokiom pramogom.

I gegužinės vykdavo ir vyresnieji. Ten jie pasimatydavo, pasikalbėdavo, pasivašindavo atsivežtomis gėrybėmis ir pasižiūgėdavo besilinksminančių jaunimui. O kartais su kūmom ir dėdienėm, ir jie supildavo sukutinį ar polką.

do not accord de jure recognition. However, the interests of these Governments in Europe are not the same as those of the Australian Government and the Australian Government need not wait for these countries to move before taking action itself. As stated by the Prime Minister at a press conference as early as 19 December 1972, the Government seek to avoid situations in which Australia takes decisions in international affairs late.

Finally, no pressure was applied from any quarter on the Australian Government (as some have suggested) to take this decision. Australia did however consult a number of friendly countries beforehand to inform them of its intention to review its position on this matter, and neither then nor since was any criticism raised by those countries of the course we proposed to follow. As I have already said, ours was a logical action based on realities. By the same token, the Australian Government does not see itself as having taken a lead in this matter (as has also been suggested). What other Governments which have not extended de jure recognition do, will of course, be a matter for their own decision in their own time.

Atgavus spaudą gegužinės turėjo jau visuomeninės, o kartais ir politinės reikšmės. Visuomeninius reikalus aptarti, kartais gegužinėse susirinkdavo ir žymesnieji to laiko veikėjai. Politiniam atgimimui, ypač reikšmingos gegužinės būdavo šiauliu apylinkėse, kurios dažniausiai vykdavo grajų Zubavų dvaruose. Panašių gegužinių būdavo ir kitose Lietuvos vietose, kaip Biržų, Marijampolės, Vilkaviškio, Panevėžio ir kituose apskrčiuose.

Pirmoji gegužinė, kurią atsimenu, įvyko Liubavo valsčiuje, Skaisčių kaime, gražioje Astašauskų sodyboje. Ją surengė vietos inteligentai, su kun. Jeronimu Pečkaičiu ir mokytoju Vincu Šatu prysakyje. Liubavo bažnyčioje buvo Škapliernos atlaikai, tai ir į gegužinę žmonių prisirinko masės. Be įvairių linksmybių buvo suvaidintas veikalėlis iš knygnešių gyvenimo ir naujai įsisteigęs choras padainavo kelias dainas. Chorui vadovavo mok. V. Šatas. Ta buvo kas tai naujo ir dar negirdėto šiamė nušalame kaimelyje. Gerokai aplenkintoje parapijoje ši gegužinė padarė milžinišką poveikį. Daugumas suprato kas jie yra ir pajuto po kojomis tvirtą lietuvišką pagrindą. Anų laikų gegužinės turėjo ne tik pramoginės, bet ir visuomeninės didelės reikšmės.

Čia — JAV, pagal šio krašto kalbą, gegužinės vadinamos dar ir piknikais. Čia lietuvių ruošiamos gegužinės — piknikai turi tą patį Lietuvoj buvusių gegužinių pobūdį. Tautiečiai susirenka pasimatyti, pabendrauti, pasidalinti paskutinėmis naujienomis ir visuomeninėmis nuotakomis. O jaunimas dar ir pasilinksminai.

Daug kieno laukiamos ir gausiai lankomos visada būdavo Naujienų gegužinės. Jos visada sutraukdavo mases lietuvių. Daug ką traukia pasimatyti su senai matytais žmonėmis ir savo atsilankymu paremti visiems atvirą dienraštį — Naujienas. Čia dažnai susitinka net jau daug metų nesimatę bičiuliai. O kiek tada kalbų ir gražių prisiminimų...

Ir šiais metais neužilgo — rugsėjo 8 d. įvyks tokia Naujienų gegužinė. Ji bus naujoje, įdomioje vietoje. Ne tik čikagiečiai, bet ir iš kitur atvykę į lengvai suras.

P. Venclova

LAISVŲJŲ PAREIGA

Vartant senovės istorijos lapus, ar žiūrint istorinius filmus, mus jaudina baisūs anų laikų vergų likimai. Matome vergus prikaustytus galerose, pliekiamus lazdomis ir botagais statant apylinkėse, miestus ir atliekant visokius sunkiausius darbus. Vergija tai visiškas žmogaus paniekimas. Dar daugiau save nuvertina ir paniekina vergų laikytojai ir varovai. Vergų išnaudotojams gyvulus ar koks nors daiktas vertingesnis už žmogų. Tuo labiau dar žemiau pastato ir jie save patys.

Žinoame, kad ir šiame krašte buvo vergija, vergija buvo ir Lietuvoje baudžiavos pavidale. Tai buvo senai, ar net labai senai. Augo civilizacija, suklestėjo humanistinė kultūra ir atrodo, kad žmonija iš vergijos išsilaisvino visiems laikams. Atrodė, kad vergijos rečiau tik muziejuose, kaip baisūs anų laikų žmonių kančių prisiminimai.

Bet deja... Ir šame visokios pažangos amžiuje, kai kuriose mūsų planetos vietose vergija dar klesti, bujoja. Ir mūsų tėvynę Lietuvą dar slepia rusų atneštos sunkios vergijos vargos. Kai kuriais atvejais ši vergija dar skaudesnė, nes be priepaudo ir pavergtųjų išnaudavimo, ten dar viską gaubia šlykštus melas. Melu remiasi visa raudonojo imperializmo "šlovė". Meluoti verčiami ir pavergtieji: garbinant atėjūnus, dėkojant už išlaisvinimą iš "laisvės ir už

mioje vietoje. Ne tik čikagiečiai, bet ir iš kitur atvykę į lengvai suras.

P. Venclova

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelato J. B. KONČIAUS knyga

ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų. Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiūsiame adresuotai, jei prisiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIEŅOS

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdrausimams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudą tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALE APDRAUDA naudinga visokių amžių asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokeskis \$2.00 metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausite spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/2%
a year
EARN UP TO 7 1/2%
OUR SAVINGS CERTIFICATES

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO 7 1/2%

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

EARN UP TO 7 1/2%

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

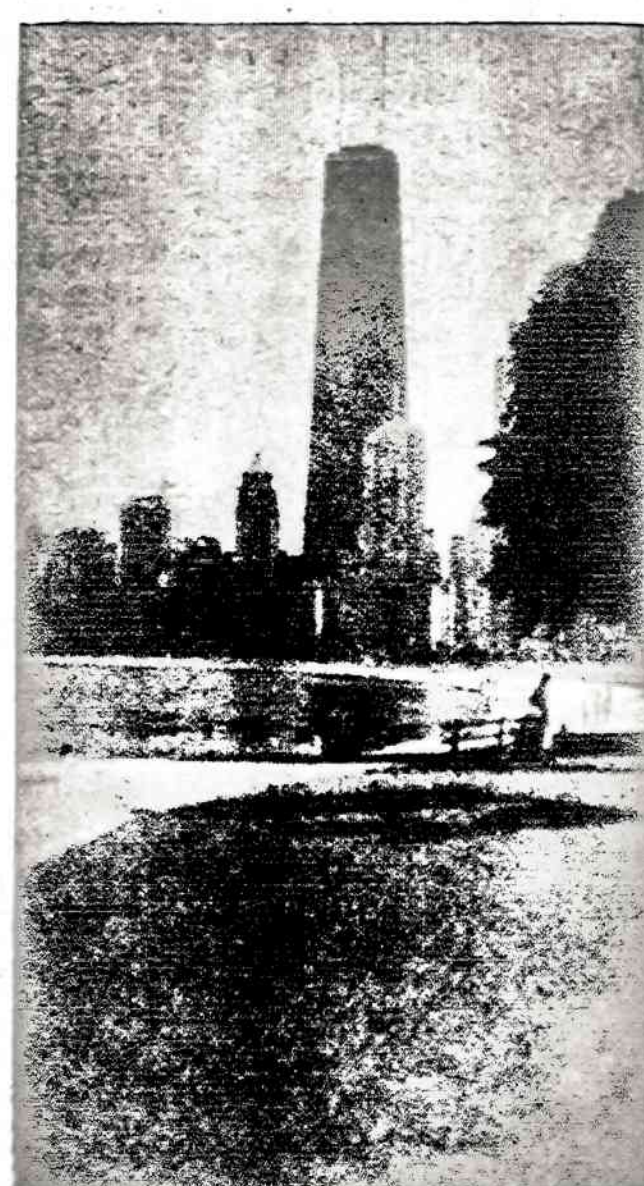
Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIEŅOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

PER ANNUM:	
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE 4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE 30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE 1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos plėtuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	\$24.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
Užsienio:	
metams	\$25.00
pusei metų	\$14.00
vienam mėnesiui	\$3.50
Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Nepateisinamas Australijos žingsnis

Praeitą šeštadienio Naujienose, pirmo puslapio vėliausių žinių skyriuje įdėtos kelios Australijos užsienio reikalų ministro mintys, pasakytos Australijos senatui, kuriomis jis bandė pateisinti dabartinės Australijos valdžios nutarimą pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimą prie Sovietų Sąjungos. Šios dienos numeryje įdėtas pilnas užsienio ministro pareiškimas anglų kalboje.

Savo pareiškimo pabaigoje šių metų rugpjūčio 13 dieną senatui užsienio ministras rado reikalo pastebėti, kad Australijos valdžios nutarimas buvo padarytas visai laisvai, niekieno neprimetamas ir niekieno nespaudžiamas. Kiekviena suvereni valstybė nutarimus turi daryti laisvai. Tai visiems suprantamas dalykas, apie kurį net ir kalbėti nereikia. Suvereni valstybės sprendimus daro laisvai. Panašiai turėjo elgtis ir Australija. Kyla klausimas, kuriais sumetimais užsienio ministras Australijos senatui turėjo šį principą pabrėžti. Jeigu jis tokį paaiškinimą būtų padaręs kokiame užsienio žurnalistei, tai dar jis būtų pateisinamas, bet kuriam galui jis šį laisvės principą mini senatui, aukščiausiam valstybės įstatymų leidimo organui?

Skaitant Australijos užsienio ministro pareiškimą, noroms ne noroms kyla mintis, ar kartais darbiečių vadovaujama vyriausybė šį nutarimą padarė taip „laisvai“, kaip „rinkimus į liaudies seimą“ prieš 34 metus pravedė Lietuva, Latvija ir Estija, okupavusi sovietų armija ir policija. Lietuviai buvo pakankamai apdairūs ir informavo visą laisvąjį pasaulį, kad ne tik tie „rinkimai“, bet ir delegacijos siuntimas į Maskvą buvo pačių Maskvos agentų surežisuotas. Maskva primetė Lietuvos komunistams Antaną Sniečuką pirmuoju partijos sekretoriu, o Sniečkus, sėdėdamas Čekos centre, pravedė „rinkimus“ į „liaudies seimą“ ir prijungė Lietuvą prie Sovietų Sąjungos. Panašų kvailingų rusai rado Latvijoje ir Estijoje. Lietuvos liaudis negalėjo siūlyti kandidatų į tą „liaudies seimą“, lietuviai nieko nerinko, nes negalėjo nieko pasirinkti. Viskas iš anksto pačių komunistų, pagal Maskvos įsakymą, buvo surežisuota.

„Rinkimai“ buvo sukti, todėl okupantas visą laiką tvirtino ir tebetvirtina, kad tie „rinkimai“ buvo laisvi, kad jokia užsienio galybė nedarė į okupuotus lietuvius jokios įtakos, kad lietuviai patys nutarė, jeigu ne užsimauti sau virvę ant kaklo, tai bent prijungti prie Sovietų Sąjungos. Ar kas gali įsivaizduoti, kad tauta, šimtmė-

LIETUVOS TAUTOS

NACIONALINIAI BRUOŽAI

P. STRAVINSKAS

I. — Kieno vardu įsteigta arba demokratiniams pagrindais atstatyta Lietuvos valstybė?

Lietuvos valstybė, kaip esu rašęs anksčiau, Lietuvių Vilniaus konferencijos 1917. IX. 18/23 d. ir Lietuvos Tarybos 1918. II. 16 d. nutarimais įsteigta visų Lietuvos gyventojų, tiksliau sakant, iš jų susidariusios Lietuvos (valstybinės) tautos (Staatsvolk), valstybinės arba politinės bendruomenės.

čius kovojusi dėl savo laisvės ir turėjusi progos tais vaisiais pasinaudoti, savu noru ims ir atsisakys nuo laisvės? Rusai žino, kad toks dalykas neįmanomas, todėl jie kiekviena proga pabrėžia, kad lietuviai savu noru prisijungė prie Sovietų Sąjungos.

Iki šio meto niekas šiuo sovietų propagandos paruoštu melu netikėjo. Netikėjo britai, netikėjo vokiečiai, netikėjo prancūzai, netikėjo amerikiečiai. Netikėjo visos iki šio meto buvusios vyriausybės Australijoje. Tos vyriausybės netikėjo, nes žinojo, kad Lietuvoje jokių laisvų rinkimų nebuvo; kad nutarimas prijungti Lietuvą prie Sovietų Sąjungos buvo sovietų imperialistų primestas. Vienas Australijos premjeras, pamatęs, ką sovietų agentai planuoja daryti pačioje Australijoje, išvijo visus sovietų ambasados tarnautojus. Tuo tarpu pono Gough Whitlamo atstovas, tris dienas praleidęs Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, įsitikino, kad gatvėse vaikščiojantieji lietuviai „yra patenkinti“, ir kad 1940 metais okupuotoje Lietuvoje praversti „rinkimai“ buvo laisvi. Iš Maskvos Lietuvon pasiųstas Australijos gastrolierus neturi jokios nuovokos, kas prieš 34 metus darėsi Lietuvoje, bet rusams paviko jį įtikinti, kad tais laikais rinkimai buvo „laisvi“.

Jeigu Whitlamo valdžia rado reikalo pabrėžti, kad ir jos nutarimas buvo laisvas, tai ar nevertėtų pasižūrėti, ar kartais toji „laisvė“ neturi panašumo į lietuviams primetą laisvę? Ar Australijos senatui nevertėtų patyrinti, kaip tas gastrolierus iš Maskvos važinėjo į Pabaltijo valstybes, kas jį lydėjo ir kada ir kur su „patenkintais“ lietuviais jis kalbėjo. Juk savo laiku ir Henry Wallace, sovietų valdžios agentų nuvežtas į Magadano stovyklą, pasakojo, kad rusai „patenkinti“ stato socializmą. Bet amerikiečiai tuoju išaiškino, kokių būdu agrikultūros sekretorius rusų buvo apstatytas. Jie parė ne tik Wallace, bet ir jo bendradarbius. Į Rusijos komunistų pavergtas sritis gali važiuoti ir su žmonėmis kalbėti tikrai sovietų valdymo metodus gerai pažįstantis žmogus. Be to, važiuojantis privalo gerai mokėti vietos žmonių kalbą. Jeigu Australijos pasiuntinys nemokėjo lietuviškai, latviškai ir estiška, tai greičiausiai, kad jis kalbėjo su sovietų propagandos agentėliu, tuo pačiu traukiniu iš Maskvos nuvažiuosiu į Vilnių, Rygą ir Taliną.

Prie Australijos valdžios nutarimo pripažinti Sovietų Sąjungai karo meto grobį, lietuviams ir australiečiams teks dar ne kartą sugrįžti. Užsienio ministro pareiškimas senatui nepateisina Whitlamo, vyriausybės nutarimo skriausti mažas tautas ir nusilenkti žiauriam žmonių priešui.

viai, bet visi Lietuvos valstybės žmonės (po 1918. II. 16 d. visi Lietuvos piliečiai) yra lygiateisiai Lietuvos valstybės „šeimininkai“, kad mes, lietuviai, Lietuvos valstybėje neturime jokių teisinių privilegijų, kad esame lygūs prieš įstatymus su kitų tautybių žmonėmis, kaip pvz., su Lietuvos vokiečiais, žydais, lenkais ir kitais tautinių mažumų žmonėmis. Tas aiškėja ypač gi iš Lietuvos konstitucijų, kaip pvz., iš 1920 m. laikinosios konst. 15 str., iš nuolatinės 1922 m. konst. 1, 10, 22, 23 str., iš 1928 m. konst. 1 ir 2 str., ir kitų str., net ir 1938 m. konst. 1 str. 2 d.

III. — Tačiau, visi žinome, kad tą mūsų valstybinę tautą sudarome, daugiausia, mes, lietuviai. Ji, kaip esu rašęs anksčiau, yra gi išsivysčiusi iš mūsų nacionalinės (iš etninės — kultūrinės) tautos, kuri, šiaip ar taip, labiausiai siekė turėti savo valstybę, kurioje ji galėtų laisvai reikšti savo lietuvišką dvasią ir savo tautinę kultūrą. Mūsų nacionaliniai ryšiai sieja mus ne tik į mūsų nacionalinę (etninę, kultūrinę) tautą, bet ir į valstybinę, ne be to, kad mes, lietuviai, turėjome ir bendrų dvasinių ryšių su Lietuvos tautinėmis mažumomis, su kitų tautybių žmonėmis, kurių bent dauguma irgi norėjo turėti Lietuvos valstybę ir drauge su mumis joje gyventi (plačiau apie tai žiūr. „LL“).

IV. — Kadangi mes lietuviai Lietuvos (valstybinę) tautoje turime savo daugumą, tai ir mūsų ta valstybinę tautą turi mūsų nacionalinės tautos bruožų. Dėl to gi ir Lietuvos valstybė buvo laikoma nacionaline valstybe (Nationalstaat). Mūsų valstybė, tiesa, tarnavo mūsų nacionalinei (lietuvių) tautai daugiau, negu tautinėms mažumoms, bet tas nebuvo prieštaringa demokratiniams principams ir demokratinei etikai. Mūsų valstybės nacionalizmas buvo demokratinis ir visiems, net ir mūsų tautinėms mažumoms suprantamas bei priimtinas. Tai nebuvo toks, kokių reikšė Hitlerio naciai, nesiskaitant su jokia teise ir morale, toks nacionalizmas, kurį gerai pažinę ir nuo jo atsistebėjęs Hitlerio draugas Hermann Rauschnig savo knygoje „Revolution des Nihilismus“ pavadino naciniu nihilizmu (plačiau apie tai esu rašęs „LL“, 1968. VII. 20 d. nr. str. „Nacionalinė valstybė“).

V. — Gyvendami išėjimoje, mes turėtume stengtis geriau pažinti savo valstybinę tautą, ypač gi jos sveiko, demokra-

Protestas Australijos vyriausybei

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Taryba posėdžiavo 1974 m. rugpjūčio 10 d. New Yorke.

Apie Vilko Valdybos darbus ir reikalus Taryba išsamiai informavo vicepirmininkas, I. e. Vilko pirmininko pareigas, Jurgis Valaitis. Kai prieš kelias dienas Australijos vyriausybė pripažino Sovietų Sąjungos smurtą prieš Lietuvą ir nutarė Lietuvos valstybės pripažinti, susidariusios sąlygos, sunaikinančios Lietuvos laisvinimo darbą. Tačiau, Vilko veikla dabar turinti būti dar labiau sustiprinta ir vieningesnė. Pranešėjas perskaitė Vilko protesto raštą, kuris rugpjūčio 9 d. buvo pasiųstas Australijos ministeriui pirmininkui Mr. Gough Whitlam. Be to, supažindino su Valdybos nutarimais, kuriais kviečiami viso pasaulio lietuviai siųsti Australijos vyriausybei protestus, ruošti protesto demonstracijas ir jose priimtus nutarimus siųsti tai pačiai vyriausybei. Dideliam efektingumui pasiekti, patarta demonstruoti drauge su latviais ir estais. Latvių ir estų organizacijos, kurios įeina į Pabaltijo Tautų Santalką, apie Vilko Valdybos nusistatymą paini formuotos ir esąs gautas jų pilnas pritarimas.

J. Valaitis šiek tiek papildė vicepirmininkas Juozas Audėnas ir perskaitė ką tik iš Australijos gautus Tėviškes Aidas, kuriuose aprašyta didžiausias lietuvių susirūpinimas ir šiek tiek programos. Drauge, jis šiek tiek painformavo apie Prano ir Algirdo Brazinskų dabartinę padėtį, apie kurią kalbėjo grįžęs iš Europos pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas Valdybos posėdy liepos 24 d.

Taryba, išklausiusi ir išdiskutavusi abu klausimus, pateikė valdybai praktiškų pasiūlymų.

Toliau buvo išsamiai diskutuojamas Vytauto Vaitekūno

tinio nacionalizmo bruožus. Turėtume pažinti tuos mūsų nacionalinius ryšius, kurie sieja mus ne tik į mūsų nacionalinę bendruomenę, bet ir į valstybinę, kurie palaiko mūsų valstybinę tautą iš vidaus.

Tie gi ryšiai arba savykimi, tos mūsų nacionalinės vertybės (mūsų nacionaliniai jausmai, sentimentai ir pan.) — taigi yra ne kas kita, kaip mūsų lietuvių, kurią mums visiems reikia pripažinti ir įsisavinti.

Konkrečiai apie tai — sekančiame spaudo gabale.

J. VENCLOVA

PRUTENAI (PRŪSAI)

Apie prutėnų (prūsų) vardą

7

Tam tikrų prieštaravimų sutinkame pas būgininkus, kurie dabar taip stropiai reklamuoja visur „baltų“ vardą, skriausdami lietuvių tautos praeitį. Pavz., vienas iš būgininkų rašo: „Apie 500-300 m. pr. Kristų baltų prokalbė suskilo į vakarų baltus (prūsus ir gal kuršiai) (ir rytų baltus) (lietuvių, latvių, žiemgalių, sėlių)“. O kitot vietoj rašo: „Taigi, įskaitant ir probaltų kalbą, lietuvių kalba yra apie 4500 metų amžiaus“. Reikiška, jei lietuvių kalba tokia labai sena, ką pripažįsta beveik visi žymūs pasaulio kalbininkai, tai kam dabar reikia vadinti baltais ir visur reklamuoti.

Dar vienas „baltininkas“ aiškina, jog lietuvių baltais vadinami, kad lietuvių vardas per vėlai istorijoje buvo palidytas, esą, nežinoma, kaip jie senovėje vadinosi. Kas liečia patį Lietuvos vardą, tai jis gana senas (žiūr. J. Venclova „Lietuvos vardo kilmė“, 1972). Gi slavų vardas istorijoje palidytas pirmą kartą 6 amž. Bizantijos isto-

fijoj kartais vadinamos visos Pabaltijos tautos — lietuviai, latviai, estai, suomiai... Prof. dr. V. Vardys (Lit. Inst. 1971 m. suv. darb. 1071, 272) „Baltijos valst. ir baltų kaip tų valstybių gyventojų sąvoka yra labai nesena, esmė kildintais tik nuo II pasaulinio karo metų... Šimtmečiais ir dešimtmečiais Baltensland vokiečiams buvo kuršiai, Livonija ir Estija, ne Lietuva. Baltendeutsche buvo lietuviai ir Estijos, ne Lietuvos vokiečiai“. Inž. V. Žemaitis (170-46) „Taigi autorius (prof. G. Vernadsky „Ancient Russia“, 1959 m. pridėta žemėlapyje) IX amž. randa vien lietuviškas kiltis, kurias dabar sveltinėjai ir mūsų mokslininkai pavertė „baltais“.

Lietuviški galindai prie Maskvos

Pasieję pabaigoj norisi paliesti bendrai bruožais apie lietuviškus galindus prie Maskvos, apie kuriuos taip labai mažai rašoma. Istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą šiuos galindus mini 11-12 amž. rusų metraščiai, o pats galindų vardas yra kilęs nuo lietuvių kalbos žodžio „galas“. Prof. dr. P. Ochmanskis (Acta Baltico-Slavica, Bialystok), 1967, 5 nr., 157 p. „Apie galindus turime dv.

žinutes: 1058 m. „Izjaslav su mušė galindus“, 1147 m. Sviatoslav kovojo „Smolensko apylinkėse“ ir „nugalėjo galindus m. suv. darb. 1071, 272) „Baltijos valst. ir baltų kaip tų valstybių gyventojų sąvoka yra labai nesena, esmė kildintais tik nuo II pasaulinio karo metų... Šimtmečiais ir dešimtmečiais Baltensland vokiečiams buvo kuršiai, Livonija ir Estija, ne Lietuva. Baltendeutsche buvo lietuviai ir Estijos, ne Lietuvos vokiečiai“. Inž. V. Žemaitis (170-46) „Taigi autorius (prof. G. Vernadsky „Ancient Russia“, 1959 m. pridėta žemėlapyje) IX amž. randa vien lietuviškas kiltis, kurias dabar sveltinėjai ir mūsų mokslininkai pavertė „baltais“.

Galindai priklausė lietuvių tautai

Istorikai laikosi nuomonės, jog senovės lietuvių gyvenimo daug platesniuose plotuose, kaip dabar — rytuose net ligi Maskvos. Prof. I. Jonynas (59-11) „Lietuvių gyventa Dauguvos aukštupyje, prieita beveik iki Maskvos“. Prof. S. Dirmantas (Tautos Praeitis, Chicago, 1965, II t. 25 p.) „Jie (rytiniai galindai) žinomi rusų metraščiuose „Litovskoje plemja goladi“, „Goljazje plemja“. Prof. A. Pogodin (110-33) „Net centrinių Rusijoj, Okos upės baseine, mes turime teisę matyti labai senas sodybas tos tautos (lietuvių)“. Prof. M. Liubavskis (87-3) „Tik drąsiai galima manyti žilų senovės lietuvių gyvenus ne tik Nemuno... bet ir toliau rytuose, siekiant Okos vidurupius“. Prof.

J. Tumas (146-215) „Lietuvių tauta buvo begalo plačiai išsibarsčiusi, siekusi net Okos upės rinktų“. Prof. S. Kuzaetsov (80-4) „Palyginamai Maskvos gubernijos šiuo pat mirdvį finų bendro gyvenimo periodu liečia sąlytį su lietuvišiais“. Prof. J. Gotje (49-193) „Parėminiai žinios apie galindus duoda teisę daryti išvadą, kad Dniepro aukštupyje ir kairiam intake Ugros kitados tikrai buvo gyventojai lietuvių“. Prof. dr. K. Pakštas (107-174) „Tiki 6 amž. lietuvių gyvenimo visoj dabartinėj Gudijoj ir kluodė net Rusijos pakraščius prie Aukštutinės Okos, Ugros ir Volgos“. Dr. J. Basanis (11-5) „Net iki Maskvos gubernijos (buvę lietuvių), kur galindai („Goljad“) buvo apgyvenę“. Inž. V. Žemaitis (170-79) „Proistorinė lietuvių galindų žemė — Smolensko gubernijoj“. Dr. L. Diefenbach (33-7) „Anos tautos prieš maždaug 2000 metų netoli viena kitos gyveno, būtent, lietuvių šiaurės Dniepro, finai aukštupyje Volgos“. Dr. M. Hesck (54-7) „Tarp lietuvių veržėsi (slavai) 7 amž. Dniepro ištakos srityje (dr. Bielenstin, V. Vorobjev, prof. Hackmann, A. Tallgren)“. Pagal istoriką L. Vannicelli (L'osservatore Romano),

1958-V-7 d.) lietuviai maždaug nuo 1800 m. prieš Kristų iki 1200 m. po Kristaus gyveno ir Volgos ir Okos upių aukštupiuose.

Galindų teritorija

Kalbėti apie galindų teritoriją, jos ribas yra labai sunku: jei apie pačius galindus nedaug parašyta, tai mažiau apie jos teritoriją bei sienas. Paprastai rašoma apie galindus prie Okos ir nuo jos netolimose apylinkėse. Prof. M. Vasmer (152-18) „Susirinti galindai į vakarus nuo Maskvos ir Kalūgos srityje“. Prof. dr. E. Fraenkel (44-66) „Ir taip pat sutinkami vidurinėje Rusijoj ne tik Smolensko srityje, bet ir Maskvos ir Orelio gubernijose galindai“. K. Werbelis („Russisch-Litauen“, Stuttgart, 1916, 11 p. „... lietuvių padėrmės galindai net prie Volgos ir Vosusos krantų ir apie aukštupius Dauguvos ir Protvos gyveno“. Prof. dr. J. Totoraitis (143-6) „Povolgio finų kalbose dar ir dabar randasi iš lietuvių pasisavinti žodžiai“. Prof. dr. C. Baudouin de Courtenay (Dzieje Ziem W. K. Litewskiego, London, 1953) „Anuo laikų mordaviai taip pat čeremisai, gyvendami kaimynystėj su lietuvišiais — pasiekė Oką ir Volgą — turi senų istorinių santykių įrodymų skolinių iš lietuvių kalbos“. Prof. G. Vernadsky (161-231) „Since it is known that in the pre-slavic period Lithuanian tribes spread to the east beyond Smolensk, even reaching the Oka River, some of the ancient kurgans of the Smolensk and Kaluga provinces may be considered Lithuania as well“.

Tačiau lietuvių kalbos skoliniai pas įvairias net tolimas finų tautes ir kiti šaltiniai byloja, kad senovės galindų teritorija buvusi labai plati. Kalbininkai sutinka, jog lietuvių kilmės žodžių randasi ne tik lybių, estų (igaunių), suomių kalbose, bet ir karelių, vepsų, mordvių, čeremisų, vadžių ir net lapių kalbose, reikiška, ten netoli turėję gyventi lietuviai. Pav., karelių pirtį-lietuvių pirtis, kar. ratas — liet. ratas, vepsų kirvis — lietuvių kirvis, vep. porzas — lit. paršas, vep. jiwa — liet. javi, vadžių vago — lietuvių vaga, vad. tolko — liet. talka, lapių laiva — lietuvių laivas, mordvių peilis — lietuvių peilis, mord. perkunas — liet. perkūnas etc. (Bus daugiau)

Pasveikink savo draugus per „Naujienas“

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSU, NOSTIES
IR GERKLES LIGOS

2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Antras ofisas —

8007 WEST 83rd PLACE

JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500

Prima ligonius pagal susitarimą.

Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTU IR ŠLAPIMO TAKU
CHIRURGIJA
Telef. 695-0333

Fox Valley Medical Center

360 SUMMIT ST.

ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849

Rezid.: 383-2233

OFISO VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais, 1-7 val.

antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, trečiadieniais, šeštadieniais 8-3 val.

ir septyniomis, skambinti 374-8012

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Klinikos
Medicinos direktorius.

1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.

VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir

kas antrą septyniomis 8-3 val.

Tel. 562-2727 arba 562-2728.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
4132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neat-

siliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: ME 4-1818

Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,

ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.

Kitiu laiku tik susitarus.

Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2418 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir

"contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTU, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2654 WEST 63rd STREET

Val.: antradieniais, ketvirtadieniais, šeštadieniais

nuo 1-4 val. popiet.

Ofiso telefonai: 776-2880

Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERU LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET

Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antr., trečiadieniais

ir penktadieniais 8-3 val. vak. Šeštadieniais

nuo 1-4 val. popiet.

Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

V. TUMASONIS, M. D., S. C.

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlock 4-2123

Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl

valandų skambinti telefonais: HE 4-2123.

Jei neatsiliepiu, tai telefonai: GI 8-6195.

P. ŠILEIKIS, O. P.

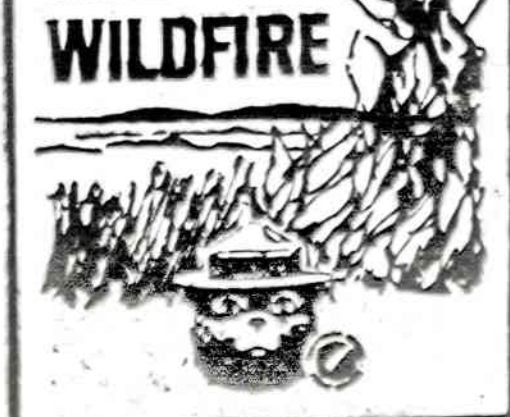
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bاندازai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8, šeštadieniais 9-1.

2450 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Telef.: PRospect 6-5084

RANGE FIRE IS WILDFIRE

POVILAS DARGIS INFORMUOJA

APIE SLA STOVĮ

(Tęsinys)

Malonu man Tamstoms pranešti, kad visi keturi autoriai yra savo darbą užbaigę. Lieka persiųti viską bendrai, išpausti turimą medžiagą ir numatyta puslapių skaičių, išlyginti kalbą ir sudaryti būsimo SLA Istorijos veikalo pavidalą.

Be pareigų ir darbų Susivienijime, teko atstovauti jį dar ir Amerikos Lietuvių Taryboje — Centre, Chicagoje. Dalyvaujame jos Direktoriato mes trys: Euphrosine Mikužis, Aleksandras Chaplikas ir aš. Dalyvavau 1972 m. lapkričio mėnesio Tarybos suvažiavime, Chicagoje, o šiais metais yra šaukiamas Altos kongresas, kuriame vėl reiks dalyvauti.

Alta veikia Lietuvos laisvės

2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GRADINSKAS

ISSIMATUOKITE LANGĄ
IR GRINDŲ PLOTĄ:
TINKAMĄ VESINTUVĄ
GAUSITE TUOJ

2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET

Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pila apskrads
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

GELININKAS

(PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausios gelės ir vaikai ant
papošiumi ir sezoninės
kapams gelės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)

5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

SOPHIE BARCUS

RADIOJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio

iki penktadienio 11-12 val. ryto.

— Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Telef.: HEmlock 4-2413

719 So. MAPLEWOOD AVE.

CHICAGO, ILL. 60629

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense against the careless use of fire. So please follow Smokey's ABC's. Always hold matches till cold. Be sure to douse all cigarettes, etc. the same, and douse them again. Crush all matches dead end.

Please! Only you can prevent forest fires.

4

Mes turim ir savo laikraštį — organą, vadinamą „Alta“. Jis išleis du kartus per mėnesį, jį gauna kiekvienas SLA narys, jį tarnauja, pirmoje eilėje, Susivienijimo organizaciniam reikalams.

Turiu pasidžiaugti, kad pirmojo dvejų metų praktika, jog Pildomoji Taryba skiria redaktorių, pilnai pateisina pasirinktą tvarką. Dabar su Tėvynės redaktoriu ar redakcine komisija ir Pildomoji Taryba nėra jokių nesusipratimų, o tik abipusis bendradarbiavimas. Esu dėkingas Redakcijai už puikų darbumo supratimą.

Turėjom pastaruosius dvejus metus su nemažai rūpestių, bet visai be trūkumo! Tad dėkoju Pildomosios Tarybos nariams už darnų bendradarbiavimą Centre, Apskričių ir Kuopų vadovams visose Amerikoje ir Kanadoje — ir už gražų derinimąsi darbams — Centro raštines tarnautojams. Gerbiame ir Gerbiameji Delegatai!

Sėdame stiprybės iš savosios tautos ir mūsų Susivienijimo praeities, džiaugiamiesi kovotojų ir žymiųjų veikėjų darbais, susijungę širdį grandinėm, ženkim broliškai ir šviesiai ateitį, — baigė pranešimą.

Povilas P. Dargis,
SLA Prezidentas
(Pabaiga)

Ryklių antplūdis

Floridos pajūryje

ST. PETERSBURG BEACH, Fla. — UPI pranešimu „raudonoji banga“ Meksikos įlankoje atgenda į Floridos pakraščius šimtus mažųjų ryklių ir geliančiųjų rajų ir dėl tos priežasties du paplūdimiai — Treasure Island ir St. Petersburg Beach neribotam laikui uždaryti.

Vietos turistai ir paaugliai, nepaisydami perspėjimų, brido į bangas, pagaudami ryklius už uodegų ir juos vilkdami į krantą. Apie nukentėjusius nuo ryklių žinių nėra, bet gerokas skaičius turėjo ieškoti medicininės pagalbos nuo rajų įgėlimų. Publika perspėta nesimaudyti ir ryklių negaudyti.

„Raudonoji banga“ Meksikos įlankoje buvo pastebėta jau prieš dešimt dienų ir ji artėjo prie kranto bei paplūdimių. Raudonoji banga atakuoja žuvų nervų sistemą ir dar suparalizuoja. Nuo paralyžiaus jos miršta. Iš lektuvų pastebėta tūkstančiai negyvių nuo „Clearwater“ iki Tampa Bay žuvų.

„Raudonoji banga“ duoda vandeniu rudą atspalvį ir toks vanduo turi nemalonų aitrų kvapą.

Italų spauda apie Lietuvą

Gegužės 13 dienos Italijos „Il Tempo“ atspausdino net du straipsnius, kur minima Lietuva. Viename, užvardintame „Maskva neįvelkia opozicijos Lietuvoje“, rašoma apie naują suėmimų bangą ryšium su Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika ir KGB organų pastangomis užsmaugti ją, apie baltiečių rezistentų solidarumą su kitais Sov. Sąjungos disidentais, apie kontraversinę Vatikano politiką.

LYG BUTELIAI KALTI

41 metų plėšęs pieninėje butelius, amerikietis Teo Sinclairs išėjo į pensiją, nes jau turėjo 68 m. amžiaus.

Bet tą išėjimą jis nutarė atžymėti ypatinga iškilme: nupirko iš pieninės 100 butelių ir juos sudaužė.

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

su sovietais ir kt. Antras straipsnis — „Vėl pasirodė Rusijos disidentų slapta leidinyje“. Rašydamas apie disidentų suėmimus Sov. Sąjungoje, autorius paminėjęs religijos persekiojimą Lietuvoje, jos Katalikų Bažnyčios Kroniką ir naujus suėmimus.

Gegužės 18 d. „Il Secolo D'Italia“ įdėjo straipsnį „Komunistų režimas vis labiau ir labiau persekioja Katalikų Bažnyčią Lietuvoje“. Plačiai aprašomas tikinčiųjų persekiojimas, jų vis stiprėjantis pasipriešinimas, Lietuvos K. Bažnyčios Kronika, sovietų saugumo organų pastangos ją sunaikinti, nauja areštų banga ir kt. Įdėtas Stasio Motužo (V. Vokietijos) medžio režinio „Kryžiaus Kelias“ nuotrauka.

Balandžio 23 d. „Gazzetta Di Parma“ įdėjo straipsnį „Slaptosios Kronika“. Rašo apie didėjančią disidentų pasipriešinimą Sov. Sąjungoje, suėmimus ir trėmimus. Daug vietos skiria rezistenciniam judėjimui Lietuvoje ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai. Autorius Mario Sabia.

Visi laikraščiai kaip informacijų šaltinius, tarp kita ko, nurodo ir prel. Venclovo Mincevičiaus redaguojamą italų kalba biuletenį „Elta-Press“.

(E)

Leis žmonėms pasistatyti namus

Sovietinė valdžia okupuotoje Lietuvoje š. m. balandžio mėn. išleido naują patvarkymą individualinėse namų statybos reikalavimų (Tiesa, 1974.VI.25). Pagal patvarkymą kiekvienas pilietis asmeninės nuosavybės teisėmis gali statyti vieną ar daugiau aukštų gyvenamą namą, kurio gyvenamas grindų plotas būtų ne daugiau kaip 60 kv. metrų ir 40 kv. metrų negyvenamas plotas. Didelems šeimoms numatytos išimties.

Vilniuje, Kaune ir Palangoje individualinė statyba uždrausta. Visose kitose Lietuvos vietose individualiniams namams statyti skiriami sklypai tik 5-10 m. tose vietose išgyvenusiems asmenims.

(E)

Lietuviškai šoko uragviejiečiai

Montevideo valstiniame teatre birželio 25 d. įvyko įvairių šalių tautinių grupių šokių festivalis. Festivalį globoja prezidentienė Josefa Herran de Bordaberry. Festivalyje šoko ir lietuvių grupė „Ažuoliukas“, kuris gana gerai pasirodė.

Spektakliui pasibaigus, prezidentienė nuoširdžiai dėkojo Lietuvos Atstovui Anatolijui Grišoniui ir ponai Grišonienei už tai, kad „Ažuoliukas“ savo pasirodymu gražiai praturtins šokių šventę.

(E)

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACEAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

SVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI,

KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

„Naktis praėjo, o diena priartėjo. Todėl meskime šalin tamsybes darbus ir apsilvinkime šviesos šarvais. — Rom. 13:12.

Pažinę Dievą ir Jo planą mes turime naudoti tą žinojimą kaip šarvą mūsų apgynimui. Žinodami ko Dievas reikalauja, apsilvinkime teisybės šarvu, dengiančiu mūsų širdį. Žinokime, kad Dievui patinka tikras ištikimumas ir nesutepta širdis. Žinokime, kad Dievas yra su mumis. Todėl iškime Dvasios kardu — Dievo žodį ir visas Apaštalo suminėtasias Dievo karvo dalis. (Efz. 6:10-18). Visa tai yra „šviesos šarvas“, kuris taip vadinamas dėl to, kad jo kilmė yra Tiesos šviesa, kitaip sakant, Dievo žodis.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei pareiškite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNIŠKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINŲ VIETA

REpublic 7-8606 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

4

TIPAI IR TIPELIAI

Vieną kartą, grįždami iš ilgos kelionės, sustojom pailsėti garsiaame Hot Springs miestelyje. Reikėjo ir nakvoti. Daubojė (centre) viena kavinė. Išgėrė kavos. Prie durų telefonas. Pradėjom tartis, kur nakvoti. Tuoj pripuolė tokia trumpa drūta moterėlė:

— Gaš, lietuviai... Saviškiai jūš... laukia... Herman Martinič... — berods, tokį vardą pasakė.

— Kas toks?... — nustebom.

— Lietuvė, mielieji, lietuvė... Labai nais leid... Čia visi žino... Pirmą naktį duoda veltui...

Mes, vyrai, tik linksmai susižvalgėm, bet mūsų bendrakaišė reagavo kitaip:

— Ak, šitokia vieta, atsiprašant... Dink tamsta iš akių!... — ir padėjo tašką.

Išėjom į gatvę ir pradėjom dairytis. Pristatė kitas toks lietuvis ir parodė gatvelę ant kalno:

— Ten, — sako, — kiekvienas laukėlis viešbutis. Tik visi tušti ar pustuščiai stovi. Nors ir pusvelčiui duoda, niekas nenori — nėra tvarkos, drėgmė, gyviai... O, be to, šeimininkai girtuokliai... triukšmas...

Ir tikrai — gatvelės pradžioje pirmas namas buvo nugriuvęs ar pusiau nugriautas. Mūsų naujas informatorius pasiūlė užleisti savo... butelį — viešbutėlį. Sako: "Neikit pas tą... Voverką... Nulups..." Bet mūsų bendrakaišė atsisakė eiti į pusiau privatų viešbutį. Mums reikėjo keturių kambarių.

Atsisveikinę su tuo ir dar su keliais panašiais, netrukus neitoli nuo centro patys susiradom gerus kambarius su visais patogumais ir tai visai pigiai — vos už porą šimtų su truputi visai savaitei (2 — 3 dienoms imti neapsimokėjo tuo labiau, kad... "pirmos nakties" veltui ten nepraktikavo).

Tik kitą dieną (jau per vėlai) kiek toliau suradom tikrai švarų ir jaukų, turintį taisyvų vietų, lietuvišką viešbutį, tvarkomą labai mielos ir tikrai kultūringos šeimininkės. Jokių mielių jina nemėgino mums pūsti į akis, labai teisingai kritiškai apibūdino vietinę padėtį.

Kodėl taip vargom? Tiesa, turėjom mašinoje kelis numerius Naujienų. Buvo ten prirašinėta įvairių niekų apie Hot Springs: susirinko, dainavo, maudėsi, gėrė, valgė... Gal buvo kur parašyta, ką darė ir po to... Bet niekur neradom parašyta, kur geresnė lietuviška

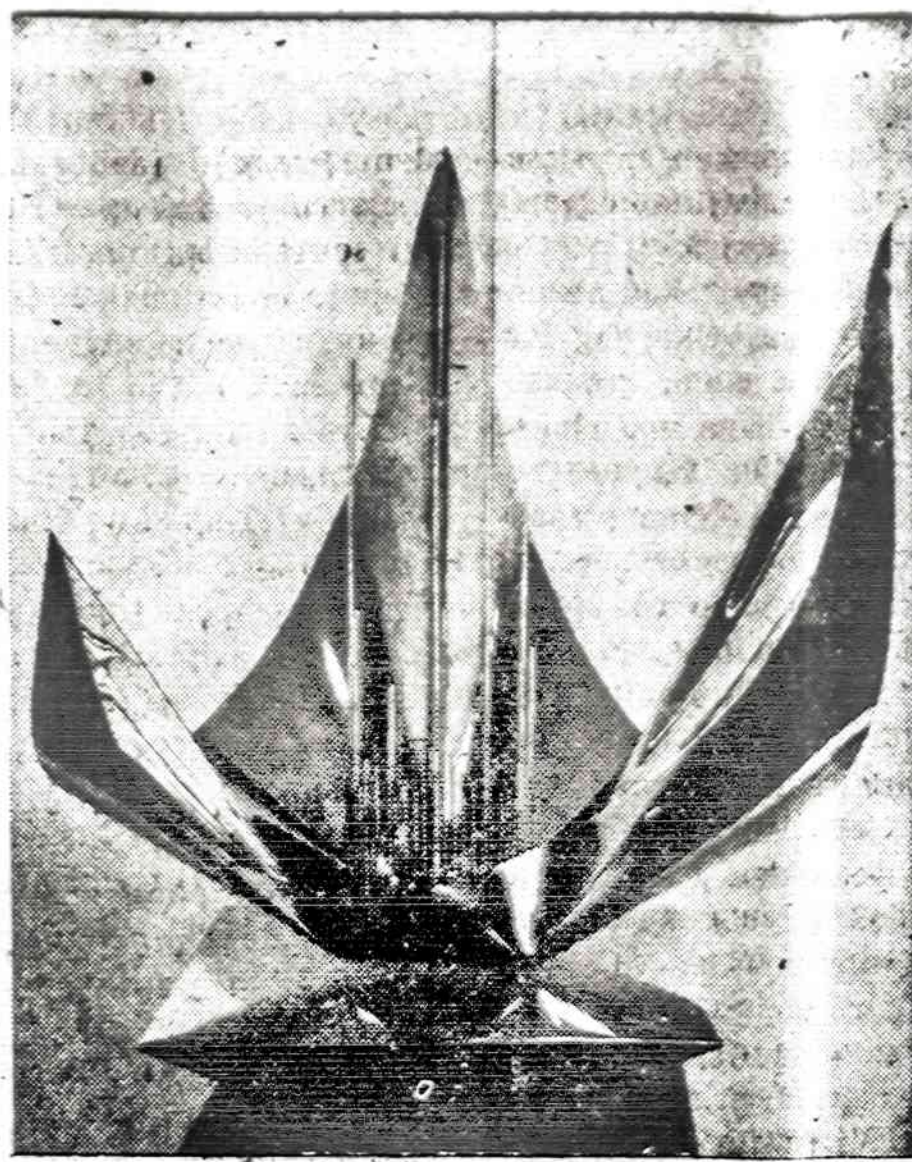
užeiga, jokie skelbimėliai...

Kai paskutiniu laiku pamatėm Naujienose ilgą aprašymą Hot Springs, perskaityčiau nuo pradžios iki galo — puikiai rašo tas, berods, ponas Taivanas. Tai tikras talentas! Koks stilius! O koks kalbos gražumas ir taisyklingumas! Ir dar kas — logika... Pasakyti, kaip mūras Trakų pilies — šimtmečių stovės... Iš jo turėtų pasimokyti visi Chicago, Detroito ir Niujorko, Floridos, Kalifornijos ir Aliaskos žurnalistai. Toks aprašymas ne tik pasikaitytų idomus, bet ir naudingas: visi lietuviški viešbutai surašyti... O jeigu ir ne visi, tai bent žymėjusi. Draug pasikaitymas ir informacija, aprašymas ir skelbimas...

Tik autorius savo — Taivano — viešbutio, matyt, iš kurlumo nepaminėjo. O kad turėt, tai ir abejoti nereikia... Kaip neturės toks žmogus?... Ir dar viena smulkmenėlė — reikėjo pridėti adresus ir kainas — juk tas pats mokėjimas už skelbimą. O gal Naujienos, remdamos tokią lietuvišką — kultūrinę veiklą (juk ir viešbutiai kultūra), veltui talpina tokius skelbimus? Tai dar geriau — tik rašyk į sveikatą... Bet, žinoma, smulkmenėlė... Juk, žinant pavardes, galima lengvai susisiekti telefonų knygoje. Ir jeigu mes tada būtume turėję rankoje tokią brangią informaciją, nebūtume vargę.

Bendrai, tas rašinys nepaprastai svarbus, naudingas ir idomus. Ir labai teisingas. Tuo atvilgiu, galima sakyti, epochinis. Ponas Taivanas nerado tuščių pagyrimų draugams ar sau ir nepasirašo kaire ranka atvirkešiai... Jis drąsiai ir atvirai parašo, kas gerai ir kas blogai, ir pasirašo. Ir taip: suvažiuo ponas su "pilna kapsiukais ligų"? Suvažiuo. Nenori lietuvių nakvoti pas lietuvių? (Nenori, tušti viešbutiai stovi (tai tik visi)?). Nenori daryti susirinkimų viešbutio saleje? Nenori...

Ir jis ne tik parašo apie blogybes, nesuvyniojęs jų į valą, bet ir iškelia priežastis, nurodo kaltininkus. Pasirūdo, kad tauri Hot Springs visuomenė, kaip ir kiekviena kita, turi ir savo... šunvočių: įvairių "slapukų", "neaiškių tipelių" ir t. t. (žiūr. rašinio pabaigą). Tas neaiškus ir didžiai užsimaskavęs elementas (gali būti, kad ir antilietuviškas), visai pakenkia tauriesiems viešbutininkams, šmeižia, skleidžia nepatamtuosius gandus, kad vyrų širdys sugedusios, kad veikliausios ponios labai užsispyrusios, atkaklios, ir pilnos ligų kapsiukų (o gal kipsiukų?), užsiminėja magija ir gal net raganašvimu, kad jos nusiveda šunį... bažnyčion (tai tik raganos!), kad visai diduomenė didžiai nusipelnė ir net Jakavičiaus

"Ryt dienos daina" pavadinta ši skulptūra, kurią trys broliai prancūzai Basher, Francois ir Bernard sukūrė iš nerūdijančio labai nupoliusuoto plieno. Tai skulptūra juda ir muzikuoja. Randama The Steel Service Center Institute, Clevelande.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

MECHANIC

Desire, a talented journeyman with 3-5 years experience in hydraulics, machine repair and pipe fitting. Excellent opportunity for qualified man to earn \$15,000-\$17,000 per year. Apply in person or call for appointment 527-5588

SUCREST CORP.
330 EAST NORTHWATER ST.

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

REIKALINGA MOTERIS prie chironiškai sergančios 2-3 ar daugiau dienų savaitę. Lengvas virimas ir apyvoka. Tel. 925-2127.

WAITRESSES WANTED

Full or part time.
Skokie Area.
PRIVATE CLUB.
OR 6-0300

BUSINESS CHANCES

Biznio Proges

PERUKAI DABAR MADOJE

Čia yra tas dar ant galvos neuždėtas perukas, apie kurį lietuvis dabar daugiausia kalba. Jis yra puikiausias suprojektuotas geriausių plaukų stilistų žinovų. Jie parduodami už gamintojo kainą. Importuotojai kviečiami.

KREIPTIS

PAN-ASIA FASHION, INC.
21 West 38th Street,
15 Floor
NEW YORK, NY 10018.
Tel. (212) 221-1805

šymai iš kuopų ir šauliškos veiklos.

Tremties Trimite pageldata, kad būtų daugiau rašoma apie šaulių S-gą, šaulius ir pan. žurnalo gale yra dar du skyriai: Lietuviai kariai laisvajame pasaulyje ir Karinės žinios. Karys išeina per metus 10 kartų. Spausdinamas ant gero popieriaus ir sudaro gražaus žurnalo išvaizdą.

TRUMPAI

Phyllis L. Mikolaitis, gyv. Worth, Ill., baigė humanitarinių mokslus Western Illinois universitete bakalauro laipsniu su aukščiausiu pagyrimu.

Adv. Charles P. Kal, sekretorių komiteto išrinkti Algį Regi 15-tos apylinkės miesto tarybos nariu — aldermanu, parašė atvirą laišką SWF ekonomist trečiadienio, laidoje ragindamas pagerinti apylinkės politinį lygį ir kooptuoti Regi rinkimams. Jis jau senai ragino lietuvių išnaudoti rinkimus savo reikams skaitlingai balsuojant ir kandidatuojant, remiant savuosius ir kitus tinkamiausius kandidatus.

Marija V. Strasevičiūtė ir Stepas Jesukaitis iš Marquette Parko apylinkės baigė Southern Illinois universitetą.

Stanley Molis, Amerikos Legiono Don Varnas posto ir SLA 228 kuopos vadovaujantis narys, taip pat bendrų darbų aktyvus dalyvis, pakviestas į Naujienų gegužinės - pikniko Rengėjų Komisiją sėkmingam pasirošimui ir tinkamam svečių priėmimui bei aptarnavimui. Gegužinė įvyks rugsėjo 8 d. Polonia Grove, prie 46-tos ir Archer Ave. Tai patraukli vieta, patogiai atvažiuoti miesto autobusais ar savomis priemonėmis iš visų miesto apylinkių ar priemiesčių. Visi prašomi ir visi laukiami atvykstant.

Midland Savings and Loan Ass'n. vadovybė Brighton Parko apylinkėje su skyriumi Alsip priemiestyje palinkėjo Naujienų

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOSIMCAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANASKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI.

VISU RCSIU DRAUDIMO AGENTURA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb, bungalov, 63 ir Whipple. Retas pirkinys nebrangiai.

2 PO 6 SU 3 MIEGAMAIS. Svarus, geras teisinga kaina. Marquette Parke. Puiki progą lietuviui.

4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.

PENKI BUTAI IR 2 BIZNIO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

ŠIMAITIS REALTY

Tel. 436-7878

2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

gegužinės rengėjams sėkmės, o dalyviams linksmy ir laimingų valandų, dovanodama per Algirdą Budrecką 50 dol. US Tautpymo ląską Laimės šaltiniui. Šaltinyje bus dar daugiau vertingų dovanų, kurias paskyrė bei žadėjo paskirti ar paskirs įvairius lietuviškos institucijos, įmonės ir įstaigos, organizacijos ir paskiri asmenys. Rengėjai dėkingi b-vės prez. Frank Zogui bei direktoriaus ir vadovybei už dovaną bei gerus linkėjimus. Dovanas registruoja Kristina Austin Naujienų administracijoje, tel. 421-6100.

Donatas Šukelis, Union Pier, Mich., pratešdamas prenumerata, atsiuntė vėjui 5 dol. Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija nuoširdžiai dėkoja.

Amerikos Lietuvių 8-to kongreso banketas įvyks šeštadienį, 1974 m. rugsėjo 28 d. 7:00 val. vak. Pick Congress viešbutyje. Bilietus jau galima įsigyti asmeniškai ar paštu pas banketo vedėją Oną Gradinskienę, 2512 W. 47th St., Chicago, Ill. 60632. Tel. FR 6-1998. Kaina \$12.50 asmeniui. (Pr.)

Rašomosios maš. visom kalbom ir gaidom, visuose modeliuose gaunamos Chicagoje: dieną LU 5-9500, ir vakarais pas A. Daugirdą tel. 476-7399 arba tiesiai iš SPARTA Savininko: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731. (Pr.)

NEMOKAMOS PAMOKOS PRASIDES RUGSĖJO 2 D. Pasitbulinkite Anglų kalboje. Pasitruošite gerinamam darbiui. Pasitruošite JAV pilietybės egzaminams. Mes turime virš 1000 išrašytų juostelės pamokų mūsų Kalbu laboratorijoje ir 25 kolegijos išrašytus mokytojus.

JACKSON ADULT EDUCATION CENTER
820 So. Carpenter St.
Tel. 243-1650
Laikas: nuo 9 val. ryto iki 3 val. popiet.

HOWE INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3204 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel: REpublic 7-1941

SKAITYK IR KITAI PATARK SKAITYTI DEMOKRATINI DIENRAŠTĮ "NAUJIEKAS"

KITUR GRAŽU ČIA GERIAUSI

5 KAMBARIU CAPE COD. Alum. langai, karpetai. Sausas beismantas. 50' lotas. 2 auto garažas. Turim raktą. Arti mūrų. \$23,000.

2 BUTU MEDINIS 1 1/2 aukšto namas. 50' lotas. Naujas gazu šildymas. Garažas. Marquette Parke. \$15,500.

ISNUOMOTAS 2 BUTU MŪRAS — 2 po 5. Atskiri gazu šildymai. 2 bloko nuo Marquette parko. Reikia savininko. \$26,600.

2 AUKSTU MŪRAS. Naujas gazu šildymas ir elektra. Alum. langai. Naujas 2 auto garažas. Arti ofiso. \$30,000.

7 BUTU MŪRAS — 2 dideli ir 5 maži butai. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. Blokas nuo parko. \$39,900.

10 BUTU MŪRAS Marquette Parke. Virš 17,000 pajamų. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. 2 auto mūro garažas. \$79,900.

PUKUS MURO NAMAS ant plataus loto. 2 butai. Gražus 6 kambarių viščiui ir 3 kambarių butas sausam beismante. Garažas. Arti parko. \$21,900.

2 BUTU 18 m. mūras. Atskiri šildymai. Alum. langai. Garažas. Platus lotas. Arti mūrų. \$38,000.

2 BUTU didelis modernus mūras ir garažas. Naujas gazu šildymas. Air. cond. Marquette Parke. \$32,000.

6 KAMBARIU Cape Cod už Kedzie 1/2 bloko nuo parko. Įrengtas beismantas. Platus lotas. Mūro garažas iš sono. \$34,000.

VALDIS

REAL ESTATE

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

BUTŲ NUOMAVIMAS, ĮVAIRUS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irengiu mieste ir užmiestyje naujus ir perstatu senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ZUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public, INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

D E M E S I O

52-80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$104 metams automobilio liabiliti apdraudimas.
Kreipkitis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

Siuntiniai į Lietuvą

ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusiu darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5858
Ancelinas Garbauskas, sav.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvi kalinininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826 (istaigos) ir 677-3459 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.

AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.

V. VALANTINAS

JUBILEJINIŲ METŲ

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIEKOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmųjų ir atliekant būtiną pareigą amžinam lietuviybės išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.

NAUJIEKOS tvirtai stovi ir kovuoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesivėdamos į sanderius su okupantais ar jų įgalotnias.

NAUJIEKOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJIEKOS atstovauja tyliąją lietuvių daugumą žiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomos, naudingos ir reikalingos, net būtinės. Ne veltui, geros draugijos girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jau prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų progą skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvių pasekti lietuviškos spaudos pirmųjų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos šieivijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuvių reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$24.00, pusei metų — \$13.00, trims mėn. — \$7.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai. Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIEKOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus progą paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus progą prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDE IR VARDAS

ADRESAS